

Vejledning om byporte m.m. i byer

Særlig råden over vejareal i Holbæk Kommune

(Behandlet af Udvalget for Klima og Miljø den 20. september 2011 (gældende))

Baggrund

Teknik og Miljø modtager mange henvendelser fra lokalområder, som er interesserede i, at opsætte byporte og/eller inventar, for at markere/profilere lokalsamfundene. Da disse elementer som oftest forudsættes placeret i rabatten langs de offentlige veje, har kommunen som vejmyndighed en interesse i, at det sker efter nogle fælles retningslinjer, som tager hensyn til trafiksikkerheden, og som sikrer at det visuelle indtryk ikke virker skæmmende i landskabet, eller for distraherende, for trafikanterne.

Formålet med vejledningen er således, at give borgere og lokalområder overblik over, hvad der skal søges tilladelse til, og hvilke retningslinjer de skal være opmærksomme på, når det gælder udformning af byporte m.m.

Vejledningen vil være gældende for byområder (dvs. indenfor områder afgrænset af E 55 ”tættere bebygget område”), og er tænkt som et praktisk værktøj for vejmyndigheden og lokalområder/borgere, i forhold til dialog om mulighederne og de overordnede rammer inden for området.

Kombinationer af fysiske og visuelle foranstaltninger, eller fysiske foranstaltninger alene, bør opsættes af kommunen. I et vist omfang kan kommunen tillade at ansøger (eller en entreprenør) selv etablerer visuelle foranstaltninger, efter nærmere fastsatte betingelser.

Lovgrundlag og retningslinjer

- Vejloven (særligt § 10 og 102 om særlig råden over vejareal)
- Færdselsloven (særligt § 99 om vildledende afmærkning)
- Vejregler for vejvisning, tavletyper for vejvisning på almindelige veje (Vejdirektoratet 2010)
- Håndbog for trafiksikkerhedsrevision og – inspektion (Vejdirektoratet 2009)
- Håndbog i tilgængelighed (Vejdirektoratet 2003)

Hvorfor er det nødvendigt med regler?

Kommunen har en forpligtelse til at sikre, at vej- og fortovsarealerne ikke benyttes på en måde som er til gene for trafikanterne eller trafikens afvikling. I relation til byporte og inventar, er det vigtigste kriterium trafiksikkerheden, og derudover lægges bl.a. vægt på god tilgængelighed for fodgængere og handicappede, samt at de genstande som placeres på det offentlige vejareal ikke virker skæmmende i bybilledet/landskabet (æstetik).

Faste genstande langs veje og i rabatten kan forårsage skade på såvel mennesker som køretøjer. Sker der uheld på vejarealet som medfører tab, kan det medføre erstatningsansvar for borgere, lokalforum og evt. kommunen.

Hvad er en byport?

I denne vejledning defineres en byport typisk som en byzonetavle E 55 ”Tættere bebygget område” suppleret med en eller flere visuelle og/eller fysiske virkemidler.

Som eksempel på visuelle foranstaltninger kan nævnes beplantning (træer, buske, blomster mv.), sten, særlig belysning, banner/flag, fartviser og særlig baggrund til E 55 (fx lav montering på en skrå, hvid bræddevæg).

Fysiske foranstaltninger kan være fartdæmpende foranstaltninger, fx bump, indsnævring, helleanlæg, forsætning af kørespor, belægningsskift mv.).

Foto 1: Byport ved Kundby

Foto 2: Byport ved Tølløse

Retningslinjer for udformning

Visuelle byporte, krav og betingelser:

- Bræddevæg o.lign. i forbindelse med E 55 – trækonstruktion, eller let metalkonstruktion, ikke påkørselsfarligt. En lys baggrund kan medvirke til, at synligheden af E 55-tavlen reduceres. E 55 bør derfor opsættes således, at der er en stor kontrast i forhold til den baggrund, som tavlen bliver set på
- Træer, buske, blomster – ikke påkørselsfarligt, placering uden for sikkerhedszone (min. 0,5 m)
- Plakater, bannere/skilte, guirlander, ophæng o. lign. og tekst - må ikke virke distraherende, wirer/snore til bannere mindst 4,50 m over vejarealet, ikke skæmmende, ikke placeret i oversigtsarealer, ikke tættere end 25 m på E 55, "Tak fordi du besøgte [bynavn]" e. lign. "Velkommen til [bynavn]" kan anvendes
- Konkret vurdering af vejmyndigheden i hvert enkelt tilfælde

Som nævnt kan kommunen i et vist omfang tillade, at borgerne/lokalfora selv etablerer visse visuelle foranstaltninger, dog efter nærmere fastsatte betingelser, for at sikre at resultatet bliver holdbart og forsvarligt.

Fysiske foranstaltninger ved byporte, krav og betingelser:

- Skal overholde alle gældende bekendtgørelser
- Skal overholde Vejdirektoratets vejregler for færdselstavler, afmærkning på kørebanen og afmærkning af vejarbejder m.m.
- Konkret vurdering af vejmyndigheden i hvert enkelt tilfælde

Kombinationer af fysiske og visuelle foranstaltninger, eller fysiske foranstaltninger alene, udføres ved kommunens foranstaltning, eller i henhold til særlig indgået aftale.

Trafiksikkerhedsmæssig vurdering

Vejmyndigheden skal ved håndhævelse af vejlovens § 102 (særlig råden over vejareal) være særlig opmærksom på en trafiksikkerhedsmæssig vurdering af faste genstande som træer og sten. Vejenes rabatter er et færdselsareal og betragtes som en del af vejarealet hvor fodgængere kan gå eller træde til side, når biler passerer. På ubelyste veje eller i rabatter med højt græs kan faste genstande som sten være farlige for fodgængere. Rabatter skal endvidere kunne anvendes af kørende til undvigemanøvrer og i den forbindelse er det meget vigtigt, at der ikke findes påkørselsfarlige genstande.

Et andet aspekt som skal inddrages i vurderingen, er de visuelle distraktionsfaktorer. Det kan være blafrende flag, skilte/plakater med mange og kraftige farver. Bilister som distraheres af for mange forvirrende synsindtryk har større risiko for at køre galt, idet deres opmærksomhed fjernes fra kørslen, dvs. vejens forløb, advarselstavler, helleanlæg mv. Forskning viser, at bilister kun kan opfatte et begrænset antal informationer, uden at miste koncentrationen.

Vejdirektoratet gennemført i 2008 en ulykkesanalyse af 251 byporte på det danske vejnet (tidligere amtsveje).

Sådan ansøger man og sådan behandles ansøgningerne

Genstande skal - som udgangspunkt - altid forsøges placeret uden for vejarealet. Genstande som placeres i vejarealet, kræver tilladelse i henhold til vejlovens § 102. Kommunen (Teknik og Miljø) foretager en konkret vurdering af hver enkelt ansøgning, og i nogle tilfælde kan det også være nødvendigt, at indhente tilladelse fra andre myndigheder, fx Midt- og Vestsjællands Politi.

Kommunen skal også varetage andre anerkendte hensyn, hvis kvalificerede samfundsmæssige betydning er reguleret i anden lovgivning, f.eks. i færdselslovgivningen, i bygningsfredningslovgivningen og i miljølovgivningen, herunder planlovgivningen (lokalplaner).

Kommunen har som ejer af vejarealer også ejerretlige forpligtelser, f.eks. af naboretlig karakter, som kan indgå i kommunens vurdering af, om tilladelse kan gives. En ansøgning kan derfor lovligt afslås af andre hensyn end færdselsmæssige hensyn.

Når vejmyndigheden træffer afgørelse i sagen, vil denne være begrundet, og ledsaget af en klagevejledning. Såfremt der gives tilladelse til det ansøgte, vil der blive stillet en række betingelser i relation til byportens fysiske udformning, placering, vedligeholdelse mv.

Udgifter til etablering og vedligeholdelse

Vær opmærksom på, at alle udgifter til etablering og vedligeholdelse skal afholdes af ansøgeren, med mindre der træffes særlig aftale med vejmyndigheden om andet.

Udførsel af arbejdet

Kombinationer af fysiske og visuelle foranstaltninger, eller fysiske foranstaltninger alene, bør udføres af kommunen (Vej og Park). I et vist omfang kan kommunen tillade, at borgerne/lokalfora (eller en entreprenør) selv etablerer visse visuelle og fysiske foranstaltninger, dog efter nærmere fastsatte betingelser, for at sikre at resultatet bliver holdbart og forsvarligt.

Ansøgningsfrist

Der kan forventes en sagsbehandlingstid på 2-3 uger, hvis ansøgningen er fyldestgørende. Det er vigtigt at der sendes så mange oplysninger som muligt, herunder gerne fotos, illustrationer og/eller kort. Det er også en god idé at angive mål (dimensioner) på de elementer der søges om tilladelse til, samt oplyse om materialer og lignende.

Ansøgningen sendes til vækstogbaeredygtighed@holb.dk

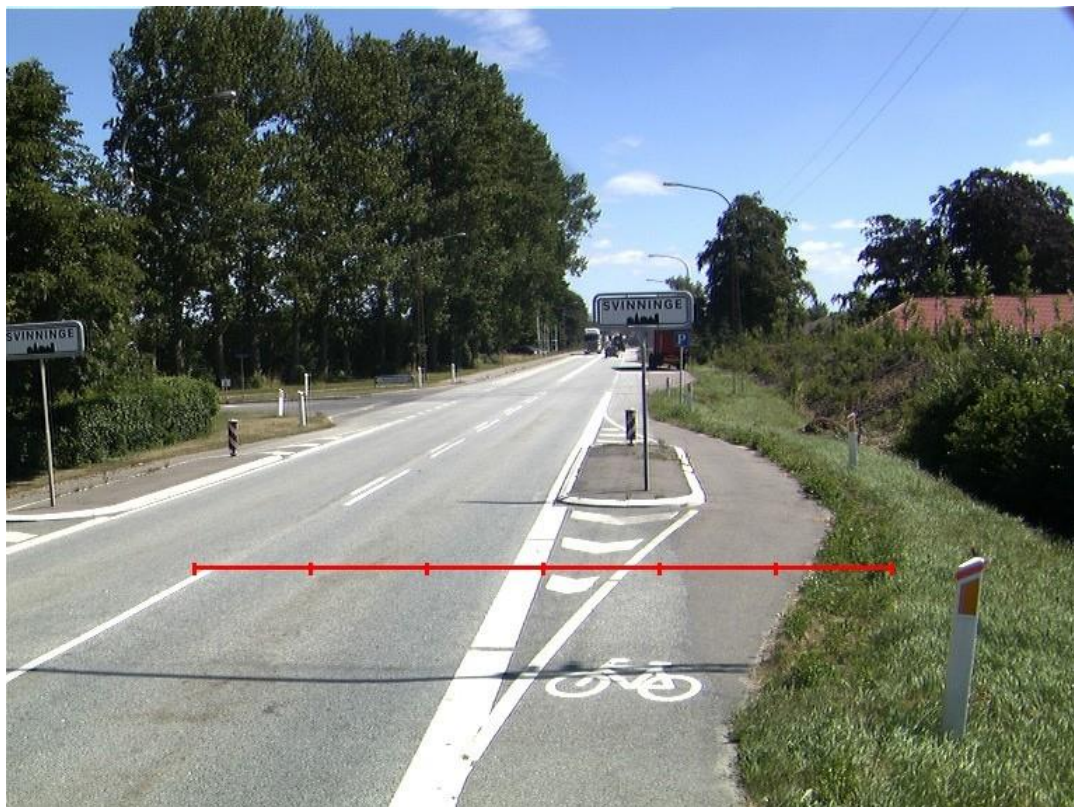

Foto 3: Byport ved Svinninge